FACULTY OF LANGUAGES

SYLLABUS
of
MASTER OF ARTS (PUNJABI)
(Semester I-II)

(Under Credit Based Continuous Evaluation Grading System)

Session: 2025-26

The Heritage Institution

KANYA MAHA VIDYALAYA
JALANDHAR
(Autonomous)

KanyaMahaVidyalaya, Jalandhar (Autonomous)

SCHEME AND CURRICULUM OF EXAMINATIONS OF TWO YEAR DEGREE PROGRAMME

Credit Based Continuous Evaluation Grading System(CBCEGS)

MASTER OF ARTS (PUNJABI) **SEMESTER I-II**

Session-2025-26

SEMESTER-I									
COURSE CODE	Course Title	COURSE TYPE	HOURS /WEEK	MARKS L-T-P	TOTAL	EXT. L	EXT. P	CA	EXAMINATION TIME (IN HOURS)
MPBL-1421	GURMAT KAV	C	4	4-0-0	100	70	-	30	3
MPBL-1422	PUNJABI SUFI KAV	C	4	4-0-0	100	70	-	30	3
MPBL-1423	SAHIT SIDHANT ATE KAV SHASTAR	C	4	4-0-0	100	70	-	30	3
MPBL-1424	LOKDHARA ATE PUNJABI LOKDHARA	C	4	4-0-0	100	70	-	30	3
MPBL-1425	TULNAATMAK BHARTI SAHIT:SIDHANT ATE VIHAR	C	4	4-0-0	100	70	-	30	3
*Student can opt any one of the following interdisciplinary courses		IDE	4		100	70		30	-
TOTAL			20		500				

IDEC-1101	Communication Skills
IDEM-1362	Basics of Music (Vocal)
IDEH-1313	Human Rights and Constitutional Duties
IDEI-1124	Basics of Computer Applications
IDEW1275	Indian Heritage: Contribution to the world

*Credits-Grade points of these courses will not be included in SGPA/CGPA of semester/programme

KanyaMahaVidyalaya, Jalandhar (Autonomous)

SCHEME AND CURRICULUM OF EXAMINATIONS OF TWO YEAR DEGREE PROGRAMME

Credit Based Continuous Evaluation Grading System(CBCEGS)

MASTER OF ARTS (PUNJABI)

Session-2025-26

SEMESTER-II									
COURSE CODE	Course Title	**COURSE TYPE**	**HOURS /WEEK**	**MARKS**					
				L-T-P	**TOTAL**	**EXT.**		**CA**	**EXAMINATION TIME (IN HOURS)**
						L	**P**		
MPBL-2421	BHAGAT BANI	**C**	4	**4-0-0**	100	70	-	30	**3**
MPBL-2422	PUNJABI KISSA ATE BIRTAANT KAV	**C**	4	**4-0-0**	100	70	-	30	**3**
MPBL-2423	KHOJ ATE PUNJABI ALOCHNA	**C**	4	**4-0-0**	100	70	-	30	**3**
MPBL-2424	SABHYACHAAR ATE PUNJABI SABHYACHAAR	**C**	4	**4-0-0**	100	70	-	30	**3**
MPBL-2425 MPBL-2425	PUNJABI MEDIA ATE PATARKAARI (OPT I) PUNJABI BHASHA ATE COMPUTER APPLICATION (OPT-II)	**C**	4	**4-0-0**	100	70	-	30	**3**
TOTAL			20		500				

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I
GURMAT KAV
COURSE CODE -MPBL-1421

COURSE OUTCOMES

CO1: ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਰੂਪਾਕਾਰ, ਇਤਿਹਾਸ, ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੀ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ।

CO2: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ,ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO3: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ,ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ,ਮੂਲ ਸੰਕਲਪ ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO4: ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ,ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਨਾਸ਼ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ,ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸ਼ਲੋਕ ਇਨਸਾਨੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I
GURMAT KAV
COURSE CODE -MPBL-1421

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ | **Maximum Marks: 100**

L-T-P | **Theory: 70**

4-0-0 | **CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I** ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-**II** ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ : ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਯੂਨਿਟ-**III** ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ : ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ

ਯੂਨਿਟ-**IV** ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ : ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ੳ. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਅ. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ : ਰੂਪਾਕਾਰ
ੲ. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ : ਇਤਿਹਾਸ
ਸ. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ : ਨੈਤਿਕ ਸੰਦੇਸ਼

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ
ਅ. ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ੲ. ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਸ. ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ
ਅ. ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ : ਜੀਵਨ ਜਾਚ
ੲ. ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ : ਮੂਲ ਸੰਕਲਪ
ਸ. ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ
ਅ. ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ੲ. ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ : ਨਾਸ਼ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
ਸ. ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

PUNJABI SUFI KAV

COURSE CODE -MPBL-1422

Course outcomes

CO1: : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੂਫ਼ੀਵਾਦ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ,ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀਵਾਦ,ਸੂਫ਼ੀਮਤ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ,ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO2: ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਰਚਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਾਸ਼ਵਾਨਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਚੰਗੇ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ,ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੂਫ਼ੀ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਪੱਖ, ਦੁੱਖ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਕਾਵਿ ਕਲਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO3: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਾਸਾਰ,ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ,ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO4: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ,ਕਲਾਮ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਸੂਫ਼ੀ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ,ਕਲਾ ਪੱਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

PUNJABI SUFI KAV

COURSE CODE -MPBL-1422

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ	**Maximum Marks: 100**
L-T-P	**Theory: 70**
4-0-0	**CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I** ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-**II** ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ : ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ

ਯੂਨਿਟ-**III** ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ : ਕਾਫ਼ੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ-**IV** ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ : ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ (ਸੰਪਾ.)
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
(ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ ਅਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਲਾਮ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਬੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਾਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ)

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ੳ. ਸੂਫ਼ੀਵਾਦ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰ
ਅ. ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀਵਾਦ
ੲ. ਸੂਫ਼ੀਮਤ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਸ. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ
ਅ. ਫ਼ਰੀਦ ਬਾਣੀ : ਸੂਫ਼ੀ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਪੱਖ
ੲ. ਫ਼ਰੀਦ ਬਾਣੀ : ਦੁੱਖ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ
ਸ. ਫ਼ਰੀਦ ਬਾਣੀ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ
ਅ. ਕਲਾਮ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਸੂਫ਼ੀ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
ੲ. ਕਲਾਮ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
ਸ. ਕਲਾਮ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਅ. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ
ੲ. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ : ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
ਸ. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

SAHIT SIDHANT ATE KAV SHASTAR

COURSE CODE-MPBL-1423

Course outcomes:

CO1:ਇਹ ਇਕ ਵਿਹਾਰਕ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਚਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਪ੍ਰਕਾਰਜ ,ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ।

CO2:ਇਸੇ ਹੀ ਪਰਚੇ ਦਾ ਇਕ ਭਾਗ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਗਿਆਨ ਪੱਧਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪੱਧਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਸਨਾਤਨਵਾਦ, ਰਹੱਸਵਾਦ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ, ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਅਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ । ਇਸ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ।

CO3:ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰਸ, ਧੁਨੀ ਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ।

CO4:ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਯੂਨਾਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ ਅਰਸਤੂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ,ਅਨੁਕਰਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਰੇਚਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

SAHIT SIDHANT ATE KAV SHASTAR

COURSE CODE-MPBL-1423

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ	**Maximum Marks: 100**
L-T-P	**Theory: 70**
4-0-0	**CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ :
ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ

ਯੂਨਿਟ-II

ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ : ਸਨਾਤਨਵਾਦ, ਰਹੱਸਵਾਦ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ, ਯਥਾਰਥਵਾਦ

ਯੂਨਿਟ-III

ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ : ਕਾਵਿ ਦਾ ਸਰੂਪ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ
ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ : ਰਸ, ਧੁਨੀ, ਅਲੰਕਾਰ

ਯੂਨਿਟ-IV

ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਅਰਸਤੂ (ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਨੁਕਰਣ, ਵਿਰੇਚਣ)

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

LOKDHARA ATE PUNJABI LOKDHARA

COURSE CODE-MPBL-1424

Course outcomes:

CO1:ਇਹ ਪਰਚਾ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

CO2:ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੌਮ ਜਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਵਰਤਮਾਨ ਜੀਵਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਤਾ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

CO3:ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਲੋਕ ਧਰਮ , ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ, ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ ।

CO4:ਸਿਧਾਂਤ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਜਾਂ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾ ਸਕਣਾ ਹੈ।ਇਸ ਪਰਚੇ ਦਾ ਯਤਨ ਨਿਸਚੈ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਤੇ ਯਤਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

LOKDHARA ATE PUNJABI LOKDHARA

COURSE CODE-MPBL-1424

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ **Maximum Marks: 100**

L-T-P **Theory: 70**

4-0-0 **CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I** : ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ।

ਯੂਨਿਟ-**II** : ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ-**III** : ਲੋਕ ਧਰਮ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ

ਯੂਨਿਟ-**IV** : ਲੋਕ ਕਲਾ : ਵੰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-**I**

ੳ. ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ
ਅ. ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ
ੲ. ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰ
ਸ. ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ
ਅ. ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ
ੲ. ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ
ਸ. ਲੋਕ ਵਾਰਤਕ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਲੋਕ ਧਰਮ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ
ਅ. ਲੋਕ ਧਰਮ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
ੲ. ਲੋਕ ਚਿਕਿਤਸਾ
ਸ. ਜਨਮ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਲੋਕ ਨਾਟ
ਅ. ਲੋਕ ਨਾਚ
ੲ. ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ
ਸ. ਲੋਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I

TULNAATMAK BHARTI SAHIT:SIDHANT ATE VIHAR

COURSE CODE- MPBL-1425

Course outcomes:

CO1:ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ : ਇਹ ਪਰਚਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਐਮ. ਏ.ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ -ਨਾਲ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

CO2:ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਪਏ ਦੂਸਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕੇ।

CO3: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ,ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ,ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ,ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO4: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਮਸ : ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ, ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ,ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ,ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਤਮਸ: ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ (ਵਿਸ਼ੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ) ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER I
TULNAATMAK BHARTI SAHIT:SIDHANT ATE VIHAR

COURSE CODE- MPBL-1425

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ **Maximum Marks: 100**

L-T-P **Theory: 70**

4-0-0 **CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I**: ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ

ਯੂਨਿਟ-**II**: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਯੂਨਿਟ-**III**: ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ : ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ

ਯੂਨਿਟ-**IV**: ਤਮਸ : ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ
ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਥੀਮਿਕ ਪੱਖ, ਕਲਾ ਪੱਖ)

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-**I**

ੳ. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਅ. ਅਨੁਵਾਦ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
ੲ. ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ
ਸ. ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉਤੇ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਅ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
ੲ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉਤੇ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਸ. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
ਅ. ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ: ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ
ੲ. ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ: ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਸ. ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ: ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਤਮਸ : ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ
ਅ. ਤਮਸ: ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ
ੲ. ਤਮਸ : ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ
ਸ. ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਤਮਸ: ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ
(ਵਿਸ਼ੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ)

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

Course Code- MPBL-2421

BHAGAT BANI

COURSE OUTCOMES

CO1:ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਵਿ,ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁਖ ਸਰੋਕਾਰ,ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ, ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO2:ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ ,ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO3:ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ, ਕਬੀਰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ,ਰਚਨਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO4:ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ ,ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ , ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ , ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

BHAGAT BANI

Course Code- MPBL-2421

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ	**Maximum Marks: 100**
L-T-P	**Theory: 70**
4-0-0	**CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I** :ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ

ਯੂਨਿਟ-**II** :ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ

ਯੂਨਿਟ-**III** :ਭਗਤ ਕਬੀਰ

ਯੂਨਿਟ-**IV** :ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ੳ. ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਵਿ
ਅ. ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ : ਮੁਖ ਸਰੋਕਾਰ
ੲ. ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ
ਸ. ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ : ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ
ਅ. ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਣੀ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ੲ. ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਣੀ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਸ. ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਣੀ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਭਗਤ ਕਬੀਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ
ਅ. ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਬਾਣੀ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ੲ. ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਬਾਣੀ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਸ. ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਬਾਣੀ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ
ਅ. ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ
ੲ. ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ : ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ
ਸ. ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

PUNJABI KISSA ATE BIRTAANT KAV

Course Code- MPBL-2422

Course outcomes

CO1:ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਮੀਰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ,ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ,ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO2:ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਬੀਰ ਰਸੀ ਭਾਵ ਨੂੰ ਉਪਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਚੰਗਿਆਈ ਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਟੱਕਰ ਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਰੂਪਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਰਚਨਾ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਸੋਮਾ, ਸਾਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼,ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰਦੇ ਨਾਇਕਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰਦੇ ਰੂਪਕ ਪੱਖਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO3:ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੀਰ ਰਾਂਝੇ ਦੀ ਪਿਆਰ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਮੁਕੰਮਲ ਤਸਵੀਰ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਹ ਸਦੀਆਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ,ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਦੇ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ,ਦੁਖਾਂਤ ਬੋਧ,ਸਾਹਿਤਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO4:ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਜੰਗ ਹਿੰਦ ਪੰਜਾਬ' ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਣ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਵਿਚ ਢਾਲਣ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵ ਵੀ ਹੈ।ਇਸ ਵਿਚ ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਤਾ,ਕਥਾ ਅਤੇ ਕਥਾਨਕ,ਵਿਧਾਗਤ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਤਾ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

PUNJABI KISSA ATE BIRTAANT KAV

Course Code- MPBL-2422

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ **Maximum Marks: 100**

L-T-P **Theory: 70**

4-0-0 **CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I**: ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-**II**:ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ (ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ)

ਯੂਨਿਟ-**III**:ਹੀਰ (ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ)

ਯੂਨਿਟ-**IV**:ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ੳ. ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
ਅ. ਕਿਸਾ, ਵਾਰ ਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ : ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ
ੲ. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
ਸ. ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
ਅ. ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਸੋਮਾ, ਸਾਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼
ੲ. ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਮਿਥਕ ਪਾਸਾਰ
ਸ. ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
ਅ. ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
ੲ. ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ : ਦੁਖਾਂਤ ਬੋਧ
ਸ. ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਵਿਧਾਗਤ ਪਰਿਪੇਖ
ਅ. ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਕਥਾ ਅਤੇ ਕਥਾਨਕ
ੲ. ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਇਤਿਹਾਸਕਤਾ
ਸ. ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਕਲਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

KHOJ ATE PUNJABI ALOCHNA

Course Code- MPBL-2423

Course outcomes:

CO1: ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਰਚਾ ਹੈ।ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੋਜ ਦੇ ਵਿਉਂਤਪਤੀ ਤੇ ਭਾਵਾਰਥ, ਪਰਿਆਇਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ, ਸਰੂਪ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਖੋਜ ਸੰਦ ਤੇ ਜੁਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ, ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਨਿਭਾਉ, ਨੋਟਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ,ਖੋਜ ਵਿਧੀਆਂ : ਮੁਲਾਕਾਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ, ਪ੍ਰਤੱਖਣ, ਸਟਾਈਲ ਸ਼ੀਟ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ,ਸੰਦਰਭ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO2: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਕਸਵਾਦੀ, ਰੂਪਵਾਦੀ ਤੇ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO3:ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਰੰਭਕ ਆਲੋਚਨਾ,ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ,ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪਵਾਦੀ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ,ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ ।

CO4:ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਹਿਤਆਰਥ', ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ 'ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ' ਤੇ ਡਾ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਮਦਰਸ਼ਨ' ਵੀ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਆਲੋਚਕ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨੀ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਠੀਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

KHOJ ATE PUNJABI ALOCHNA

Course Code- MPBL-2423

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ **Maximum Marks: 100**

L-T-P **Theory: 70**

4-0-0 **CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-**I** ਖੋਜ : ਸਰੂਪ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ

ਯੂਨਿਟ-**II** ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ

ਯੂਨਿਟ-**III** ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਯੂਨਿਟ-**IV** ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ : ਮੈਟਾ ਆਲੋਚਨਾ

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-**I**

(ੳ) ਖੋਜ :ਵਿਉਂਤਪਤੀ ਤੇ ਭਾਵਾਰਥ, ਪਰਿਆਇਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ, ਸਰੂਪ,ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

(ਅ) ਖੋਜ ਸੰਦ ਤੇ ਜੁਗਤਾਂ : ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ,ਨੋਟਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ

(ੲ) ਖੋਜ ਵਿਧੀਆਂ : ਮੁਲਾਕਾਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ, ਪ੍ਰਤੱਖਣ

(ਸ) ਸਟਾਈਲ ਸ਼ੀਟ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ,ਸੰਦਰਭ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ

ਯੂਨਿਟ-II

(ੳ) ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

(ਅ) ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

(ੲ) ਰੂਪਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

(ਸ) ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ : ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ

ਯੂਨਿਟ-III

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਆਰੰਭਕ ਆਲੋਚਨਾ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪਵਾਦੀ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

(ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਰੁਝਾਨ

ਯੂਨਿਟ-IV

(ੳ) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ,ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਆਲੋਚਨਾ (ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ)

(ਅ) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲੰਕਣ (ਮੁਲ ਤੇ ਮੁਲੰਕਣ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ)

(ੲ) ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ (ਸਮਦਰਸ਼ਨ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ)

(ਸ) ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਤਾ (ਮਸਲੇ ਗਲਪ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ)

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

SABHYACHAAR ATE PUNJABI SABHYACHAAR

Course Code- MPBL-2424

Course outcomes:

CO1: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਲੱਛਣ, ਅੰਗ, ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ,ਸੰਕਲਪ : ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਪੇਖਤਾ, ਨਸਲਮੁਖਤਾ, ਖਿੰਡਾਅ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO2: ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ,ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ,ਸਭਿਆਚਾਰ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ,ਸਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।

CO3: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ,ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰਵੇਖਣ (ਪਿਛੋਕੜ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਦੌਰ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ),ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ,ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।ਸਾਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪਰਚੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਸਜੀਵ ਤੇ ਗੁਣਵਾਨ ਲੱਛਣਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CO4: ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਖੱੜਵੇਂ ਲੱਛਣ ਜਿਵੇਂ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ,ਖਾਣ ਪੀਣ,ਪਹਿਰਾਵਾ,ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

SABHYACHAAR ATE PUNJABI SABHYACHAAR

Course Code- MPBL-2424

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ **Maximum Marks: 100**

L-T-P **Theory: 70**

4-0-0 **CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ **(A-D)** ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਲੱਛਣ, ਅੰਗ, ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ,
ਸੰਕਲਪ : ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਪੇਖਤਾ, ਨਸਲਮੁਖਤਾ, ਖਿੰਡਾਅ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰੀਕਰਨ

ਯੂਨਿਟ-II

ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ
(ਭੂਗੋਲ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਧਰਮ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ)

ਯੂਨਿਟ-III

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ

ਯੂਨਿਟ-IV

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਖੱੜਵੇਂ ਲੱਛਣ

ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਥੀਮ

ਯੂਨਿਟ-I

ੳ. ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲੱਛਣ
ਅ. ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ
ੲ. ਸਭਿਆਚਾਰ ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ
ਸ. ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਪੇਖਤਾ, ਨਸਲ ਮੁੱਖਤਾ, ਖਿੰਡਾਅ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰੀਕਰਨ

ਯੂਨਿਟ-II

ੳ. ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ
ਅ. ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ
ੲ. ਸਭਿਆਚਾਰ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ
ਸ. ਸਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ

ਯੂਨਿਟ-III

ੳ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ
ਅ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰਵੇਖਣ (ਪਿਛੋਕੜ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਦੌਰ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ)
ੲ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ
ਸ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇ

ਯੂਨਿਟ-IV

ੳ. ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ
ਅ. ਖਾਣ ਪੀਣ
ੲ. ਪਹਿਰਾਵਾ
ਸ. ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

Course Code- MPBL-2425

PUNJABI MEDIA ATE PATARKAARI (OPT –I)

Course outcomes:

CO1:ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ,ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੱਮੁਖ ਰੂਪ :ਖ਼ਬਰ,ਸੰਪਾਦਕੀ, ਲੇਖ, ਫ਼ੀਚਰ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਰੀਵਿਊ(ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਰੂਪ),ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਆਰੰਭ,ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ,ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO2:ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ (ਫੇਸਬੁੱਕ, ਵਟਸਐਪ, ਟਵਿੱਟਰ),ਆਨ ਲਾਈਨ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ,ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ ਦੇ ਸੰਕਲਪ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹਤਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO3:ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖ,ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ,ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਨਵੇ ਰੁਝਾਨ,ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਜੋਕੇ ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਚੰਗਾ ਵਸੀਲਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

CO4:ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ,ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ (ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲਾ) ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ,ਅਜੀਤ (ਅਖ਼ਬਾਰ) ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ,ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ,ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

PUNJABI MEDIA ATE PATARKAARI (OPT –I)

Course Code- MPBL-2425

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ	**Maximum Marks: 100**
L-T-P	**Theory: 70**
4-0-0	**CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਯੂਨਿਟ-I ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

(ੳ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ

(ਅ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੱਮੁਖ ਰੂਪ :ਖ਼ਬਰ,ਸੰਪਾਦਕੀ, ਲੇਖ, ਫ਼ੀਚਰ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਰੀਵਿਊ(ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਰੂਪ)

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਆਰੰਭ,ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

(ਸ) ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

ਯੂਨਿਟ-II ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ

(ੳ) ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ਅ) ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ : ਫੇਸਬੁੱਕ, ਵਟਸਐਪ, ਟਵਿੱਟਰ

(ੲ) ਆਨ ਲਾਈਨ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ : ਸੰਕਲਪ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

(ਸ) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ : ਸੰਕਲਪ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹਤਵ

ਯੂਨਿਟ-III ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ : ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ : ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਨਵੇ ਰੁਝਾਨ

(ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਮੀਡੀਆ : ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ-IV ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਵਿਹਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ੳ) ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ (ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲਾ) : ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ

(ਅ) ਅਜੀਤ (ਅਖ਼ਬਾਰ) : ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

(ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ : ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

PUNJABI BHASHA ATE COMPUTER APPLICATION (OPT –II)

Course Code- MPBL-2425

Course outcomes:

CO1:ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋ : ਰੇਲਵੇ, ਬੈਕਿੰਗ, ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਮੈਟ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਰਟ ਮੋਬਾਈਲਡਿਵਾਈਸ, ਮੌਸਮ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਦਫ਼ਤਰ ਆਦਿ,ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ : ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਕੋਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ,ਹਾਰਡਵੇਅਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਇਨਪੁੱਟ ਯੰਤਰ, ਆਉਟਪੁੱਟ ਯੰਤਰ, ਸੀ.ਪੀ.ਯੂ., ਸੰਭਾਲ ਯੰਤਰ (ਸਟੋਰੇਜ਼ ਡਿਵਾਈਸ),ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਿਸਟਮ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ,ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO2:ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂਅਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ : ਡੌਸ, ਵਿੰਡੋ, ਲਾਈਨਕਸ, ਐਂਨਡਰਾਇਡ ਆਦਿ,ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਟਿੰਗ : ਕੰਟਰੋਲ ਪੈਨਲ, ਸਿਸਟਮ, ਮੀਨੂੰ ਅਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ, ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ,ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੈਨੇਜਰ,ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ : ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਧੀਆਂ, ਕੀਬੋਰਡ ਲੇਆਉਟ(ਇੰਨਸਕ੍ਰਿਪਟ, ਫੌਨੇਟਿਕ, ਰਮਿੰਗਟਨ), ਟਾਈਪਿੰਗ ਪੈਡ, ਜੀਲਿਪੀਕਾ, ਬੋਲ ਕੇ ਟਾਈਪਿੰਗ ਆਦਿ।ਫੌਂਟ : ਫੌਂਟ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਫੌਂਟ, ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਆਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਡੈਸਕਟਾਪਯੂਨੀਕੋਡ : ਯੂਨੀਕੋਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਈ ਯੂਨੀਕੋਡ ਦੀ ਵਰਤੋ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO3:ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ : ਪੇਂਟ, ਵਰਡ ਪੈਡ, ਨੋਟ ਪੈਡ, ਕੈਲਕੂਲੇਟਰ, ਐਮ.ਐਸ.ਵਰਡ, ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ , ਐਕਸਲ, ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਆਊਟਲੁਕ ਅਤੇ ਪੇਜਮੇਕਰ ਦੀ ਵਰਤੋ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

CO4:ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋ : ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਵੈਬ ਬਰਾਊਜ਼ਰ, ਈਮੇਲ, ਖੋਜ ਇਜੰਣ ਅਤੇਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਕਰਨਾ।ਮਸ਼ੀਨ ਅਨੁਵਾਦ : ਮਸ਼ੀਨ ਅਨੁਵਾਦ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਮਸ਼ੀਨ ਅਨੁਵਾਦ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ,ਆਨਲਾਈਨ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ : ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ/ਅਧਿਆਪਨ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ, ਈ ਪੁਸਤਕਾਂ,ਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਈ ਰਸਾਲੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਿਆਨ ਸੀ.ਡੀ., ਅੱਖਰ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ,ਆਨਲਾਈਨ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ : ਪੰਜਾਬੀਪੀਡੀਆ (**www.punjabipedia.org**), ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ(**www.ps.wikiipedia.org**), ਪੰਜ ਪੀਡੀਆ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼(**www.panjpedia.org**), ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ(**www.pa.dictionary.org**), ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ (**www.punjabimaaboli.com**), ਗੁਰਮੁਖੀ ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ(**www.gurmukhifontconverter.com**),ਪੰਜਾਬੀ ਕੰਪਿਊਟਰ (**www.punjabicomputer.com**). ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ : ਗੁਰਬਾਣੀ ਖੋਜ (**www.searchgurbani.com, www.ik13.com**)), ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਲਾਗ ਅਤੇ ਵੈਬ ਪੇਜ ਬਣਾਉਣਾਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

Session-2025-26

MASTER OF ARTS (PUNJABI) SEMESTER II

PUNJABI BHASHA ATE COMPUTER APPLICATION (OPT –II)

Course Code- MPBL-2425

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ	**Maximum Marks: 100**
L-T-P	**Theory: 70**
4-0-0	**CA: 30**

ਅੰਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਅਕ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ (**A-D**) ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।ਸੈਕਸ਼ਨ **A-D** ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨਿਟ **I-IV** ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।
4. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅੱਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਉਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟ :
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਯੂਨਿਟ-I

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋ : ਰੇਲਵੇ, ਬੈਕਿੰਗ, ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਮੈਟ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਰਟ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਵਾਈਸ, ਮੌਸਮ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਦਫ਼ਤਰ ਆਦਿ।

ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ : ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਕੋਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ।

ਹਾਰਡਵੇਅਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਇਨਪੁੱਟ ਯੰਤਰ, ਆਉਟਪੁੱਟ ਯੰਤਰ, ਸੀ.ਪੀ.ਯੂ., ਸੰਭਾਲ ਯੰਤਰ (ਸਟੋਰੇਜ਼ ਡਿਵਾਈਸ)।

ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਿਸਟਮ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ।
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ।

ਯੂਨਿਟ-II
ਅਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ : ਡੌਸ, ਵਿੰਡੋ, ਲਾਈਨਕਸ, ਔਨਡਰਾਇਡ ਆਦਿ,

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਟਿੰਗ : ਕੰਟਰੋਲ ਪੈਨਲ, ਸਿਸਟਮ, ਮੀਨੂੰ ਅਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ, ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ, ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੈਨੇਜਰ।

ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ : ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਧੀਆਂ, ਕੀਬੋਰਡ ਲੇਆਉਟ (ਇੰਨਸਕ੍ਰਿਪਟ, ਫੌਨੇਟਿਕ, ਰਮਿੰਗਟਨ), ਟਾਈਪਿੰਗ ਪੈਡ, ਜੀਲਿਪੀਕਾ, ਬੋਲ ਕੇ ਟਾਈਪਿੰਗ ਆਦਿ।

ਫੌਂਟ : ਫੌਂਟ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਫੌਂਟ, ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਆਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਡੈਸਕਟਾਪ
ਯੂਨੀਕੋਡ : ਯੂਨੀਕੋਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਈ ਯੂਨੀਕੋਡ ਦੀ ਵਰਤੋ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ।

ਯੂਨਿਟ-III
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ : ਪੇਂਟ, ਵਰਡ ਪੈਡ, ਨੋਟ ਪੈਡ, ਕੈਲਕੂਲੇਟਰ, ਐਮ.ਐਸ.ਵਰਡ, ਪਾਵਰ ਪੁਆਇੰਟ , ਐਕਸਲ, ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਆਊਟਲੁਕ ਅਤੇ ਪੇਜਮੇਕਰ ਦੀ ਵਰਤੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV
ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋ : ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਵੈਬ ਬਰਾਊਜ਼ਰ, ਈਮੇਲ, ਖੋਜ ਇਜੰਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਕਰਨਾ।

ਮਸ਼ੀਨ ਅਨੁਵਾਦ : ਮਸ਼ੀਨ ਅਨੁਵਾਦ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਮਸ਼ੀਨ ਅਨੁਵਾਦ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ।

ਆਨਲਾਈਨ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ : ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ/ਅਧਿਆਪਨ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ, ਈ ਪੁਸਤਕਾਂ,

ਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਈ ਰਸਾਲੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਿਆਨ ਸੀ.ਡੀ., ਅੱਖਰ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ।

ਆਨਲਾਈਨ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ : ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ **(www.punjabipedia.org)**, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ**(www.ps.wikiipedia.org)**, ਪੰਜ ਪੀਡੀਆ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ **(www.panjpedia.org)**, ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ**(www.pa.dictionary.org)**, ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ **(www.punjabimaaboli.com)**, ਗੁਰਮੁਖੀ ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ**(www.gurmukhifontconverter.com)**,ਪੰਜਾਬੀ ਕੰਪਿਊਟਰ **(www.punjabicomputer.com).**
ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ : ਗੁਰਬਾਣੀ ਖੋਜ **(www.searchgurbani.com, www.ik13.com))**, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਲਾਗ ਅਤੇ ਵੈਬ ਪੇਜ ਬਣਾਉਣਾ।